

**AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI ELM VƏ TƏHSİL NAZİRLİYİ
LƏNKƏRAN DÖVLƏT UNIVERSİTETİ**

«Təsdiq edirəm»
Tədris məsələləri üzrə prorektor
vəzifəsini icra edən
 dos.Z.I.Məmmədov

“12” sentyabr 2025-ci il

FƏNN SİLLABUSU

İxtisas: Kompüter mühəndisliyi(050620), İnformasiya təhlükəsizliyi(0506150)

Fakultet: Aqrar və mühəndislik

Kafedra: Texnologiya və texniki elmlər

I Fənn haqqında ümumi məlumat:

Fənnin adı: Mülki Müdafiə

Kodu: İPF B-22,B-21

Tədris ili: I (2025-2026)

Tədris yükü (saat) : Audotoriya saati: 30 saat (15 saat müəhazirə,15 saat seminar)

Tədris forması: Əyani

AKTS üzrə kredit: 3

Auditoriya N:

Müəhazirə saat: Üst həftə V gün 1-ci saat

Seminar saat: Alt həftə II 5-ci saat

II Müəllim haqqında məlumat

Adı,soyadı,elmi dərəcəsi və elmi adı:b.m.Yadigar Gənciyev

Məsləhət günləri və saati: V gün 14:00 – 16:00

E-mail ünvanı :

Kafedranın ünvanı: Lənkəran ş. Füzuli küç. 170-a

III Əsas ədəbiyyat:

- H.N.Ocaqov Mülki müdafiə
- “Mülki müdafiə Dərslik”

Əlavə ədəbiyyat

3.F.Manafov “Həyat fəaliyyəti təhlükəsizliyi”

IV Perekvizitlər: Çağırışa qədərki hazırlıq, Kimya, Fizika

V Korekvizitlər: Bu fənnin tədrisi ilə eyni vaxtda başqa fənnin tədris olunmasına zərurət yoxdur.

VI Fənnin təsviri və məqsədi: Mülki Müdafiə fənnin tədrisinin insanların təhlükəsizliyinin sağlamlığının təminatında rolu böyükdür. Sülh və müharibə dövrlərinin fəvqəladə hallarda, təbii fəlakət, istehsal qəzaları nəticəsində yaranmış zədələnmə ocaqlarında xilasetmə və digər təxirəsalınmaz işlərin təşkili və keçirilməsinin əsaslar

əhalinin mühavizəsinin, habelə xalq təsərrüfatının obyektlərinin işinin sabitliyinin yüksəldilməsi üsullarının tələbələrə öyrədilməsidir

VII Davamiyyətə verilən tələblər: Fənn üzrə semestr ərzində buraxılmış auditoriya saatlarının ümumi sayı həddən yuxarı Elmi şuranın 16 may 2024 cü il tarixli qərarına uyğun olaraq davamiyyət meyarları nəzərə alınmaqla müəyyən olunmuş həddən yuxarı olduğu halda tələbə həmin fəndən imtahana buraxılmır və onun həmin fənn üzrə akademik borcu qalır.

VIII Qiymətləndirmə: Tələbələrin biliyi 100 ballıq sistemdə qiymətləndirilir. Bundan 50 balı tələbə semestr ərzində, 50 balı isə imtahanda toplayır. Semestr ərzində toplanan 50 bala aşağıdakılar aiddir: 20 bal seminara görə və 30 bal kollokviumların nəticələrinə görə. Qiymətləndirmə zamanı Elmi şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq qiymətləndirmə meyarları nəzərə alınır.

İmtahan biletində bir qayda olaraq fənni əhatə edən 5 sual daxil edilir.

Qiymət meyarları aşağıdakılardır:

10 bal- Tələbə keçirilmiş materialları dərinlən başa düşür, cavabı dəqiq və hərtərəflidir.

9 bal- tələbə keçirilmiş materialları tam başa düşür, cavabı dəqiqdir və mövzunu məntiqi tam açır.

8 bal- tələbə cavabında ümumi xarakterli bəzi qüsurlara yol verir

7 bal- tələbə keçirilmiş materialı başa düşür lakin, nəzəri cəhətdən bəzi məsələləri əsaslandırır bilmir.

6 bal- tələbənin cavabı əsasən düzgündür.

5 bal- tələbənin cavabında çatışmamazlıqlar var, mövzunu tam əhatə edə bilmir.

4 bal- tələbənin cavabı qismən doğrudur, lakin mövzunu izah edərkən bəzi səhvlərə yol verir.

3 bal- tələbənin mövzudan xəbəri var lakin fikrini əsaslandırır bilmir.

1-2 bal – tələbənin mövzudan qismən xəbəri var.

0 bal- Cavab yoxdur

Tələbənin imtahanda topladığı bal 17 baldan az olmamalıdır. Əks halda tələbənin imtahan göstəriciləri smestr ərzində tədris fəaliyyəti nəticəsində topladığı bala əlavə olunmur. Smestr nəticəsinə görə yekun qiymətləndirmə :

A) 91-100 bal – Əla

B) 81-90 bal- çox yaxşı

C) 71-80 bal-yaxşı

Ç)61- 70 bal-kafi

E)51-60 bal qənaətbəxş,

F)51 baldan aşağı qeyri-kafi

IX Davranış qaydalarının pozulması: Tələbə universitetin daxili nizam-intizam qaydalarını pozduqda onun haqqında əsasnamədə nəzərdə tutulan qaydada tədbir görülməkdir.

X Təqvim mövzu plan: Mühazirə -15 saat, Seminar – 15 saat. Cəmi-30

N	Mövzular, görülmə tədbirlər	Mühazirə Saat	Seminar Saat	Tarix
	I Kollektivium mövzuları			
1	Mülki müdafiənin yaranma tarixi , vəzifələri, məqsədi, təşkili və ona rəhbərlik Plan: 1.Mülki müdafiənin yaranma tarixi . 2.Mülki müdafiənin məqsədi və vəzifələri 3.Mülki müdafiənin təşkili və ona rəhbərlik Mənbə: səh 12-40	2	2	
2	Fövqəladə hallar və onların təsnifatı Plan: 1.Fövqəladə halların miqyasına görə növləri 2.Sülh mənşəli fəvqəladə hallar 3.Təbii xarakterli fəvqəladə hallar 4.Texnogen xarakterli fəvqəladə hallar 5.Sosial- siyasi və ekoloji xarakterli fəvqəladə hallar 6.Hərb mənşəli fəvqəladə hallar Mənbə: səh 1-10	2	2	
3	Kütləvi qırğın silahları Plan: 1.Kütləvi qırğın silahların növləri 2.Nüvə silahının zədələyici amilləri və nüvə zədələnmə ocağı. 3.Kimyəvi silahın zədələyici təsiri və ən vacib xüsusiyyətləri 4.Zəhərləyici maddələrin toksikoloji cədvəli. 5.Bioloji silahın əsas xüsusiyyətləri 6.Bioloji zədələnmə ocağının nəticələrinin aradan qaldırılması. Observasiya və karantin. 7.Zəhərlənmələrin nəticələrinin aradan qaldırılması 8.Əhəlinin sanitariya təmizlənməsi	2	2	

	Mənbə: Səh 67-89			
	II Kollektivium mövzuları			
4	Əhalinin mühafizəsinin əsas prinsipləri . Plan: 1.Mühafizənin əsas prinsipləri 2.Fövqəladə hadisənin nəticələrini aradan qaldırmaqdan ötrü istinad olunan prinsiplər və təhlükə zamanı əhalini xəbərdar etdikdə əhalinin vəzifələri. 3.Qəza-xilasətmə və digər təxirəsalınmaz işlər 4.Xilasətmə zamanı görülməli işlər və iş görənlər zaman təhlükəsizlik qaydaları. Mənbə: Səh 186-222	2	2	
5	Kollektiv mühafizə qurğuları və istifadə qaydaları Plan: 1.Kollektiv mühafizə qurğularının təyinatı. 2.Sığınacaqların konstruksiyası 3.Radiasiya əleyhinə daldalanacaqların konstruksiyası 4.Sadə daldalanacaqların konstruksiyası Mənbə: Səh 230-241	2	2	
	III Kollektivium mövzuları			
6	Fərdi mühafizə vasitələri və əhalinin köçürülməsi Plan: 1.Fərdi mühafizə vasitələrin növləri 2.Tənəffüs üzvlərin mühafizə vasitələri. 3.Dəri səthinin mühafizə vasitələri 4.Köçürmə tədbirləri və mahiyyəti 5.Köçürmənin planlaşdırılması və təşkili 6.Köçürmənin üsulları Mənbə: Səh 101-113	2	2	
7	Mülki müdafiə qüvvələrinin təyinatı və mülki müdafiə dəstələrinin fəaliyyəti Plan: 1.Mülki müdafiə qüvvələrinin təyinatı 2.Hərbişəkiləndirilməmiş dəstələrin yaradılması 3.Mülki müdafiə xidmət növləri və xidmət dəstələrinin fəaliyyəti Mənbə: Səh 208-225	2	2	
8	Fövqəladə hallar zamanı ilk tibbi yardım Plan: 1.İlk tibbi yardımın növləri 2.Qanaxmalar zamanı ilk tibbi yardım 3.Yara və yanıq zamanı ilk tibbi yardım 4.Sınıq,çıxma və əzilmə zamanı ilk tibbi yardım 5.Fərdi tibbi mühafizə vasitələrinin növləri	1	1	

6. İlk tibbi dəsti (aptekçə)			
Mənbə: Səh 268-295			
Cəmi	30		

XI Fənn üzrə tələblər və tapşırıqlar: Ehtimal olunan fəlakət barədə əhalinin xəbərdarlıq edilməsinin təşkilini, əhalinin fəvqəladə hallarda mübarizəyə və mühafizəyə hazırlanmasını, FH nəticələrinin aradan qaldırılması işlərinin təşkilini, qəza-xilasetmə tədbirlərinin həyata keçirməyini

XII. Fənn üzrə təlimin nəticələri:

- Mülki müdafiənin məqsədi və vəzifələrinin öyrənilməsi
- Zəhərləyici maddələri toksikoloji cədvəli.
- Köçürmə tədbirləri və mahiyyətinin mənimsənilməsi
- Mühafizənin əsas prinsipləri və üsullarının öyrənilməsi

XIII. Tələbələrin fənn haqqında fikrinin öyrənilməsi:

XIV I-Kolleqviyumun sualları.

1. Mülki müdafiənin yaranma tarixi.
2. Mülki müdafiənin vəzifələri və məqsədi.
3. Fəvqəladə halların miqyasına görə növləri.
4. Sülh mənşəli fəvqəladə hallar.
5. Texnogen xarakterli fəvqəladə hallar.
6. Təbii xarakterli fəvqəladə hallar.
7. Nüvə silahının zədələyici amilləri və nüvə zədələnmə ocağı
8. Kimyəvi silahın zədələyici təsiri və ən vacib xüsusiyyətləri.
9. Zəhərləyici maddələrin toksikoloji cədvəli.
10. Zəhərlənmənin nəticələrin aradan qaldırılması.

II-Kolleqviyumun sualları.

1. Mühafizənin əsas prinsipləri.
2. Qəza xilasetmə və digər təxirəsalınmaz işlər.
3. Sığınacaqların konstruksiyaları.
4. Radiasiya əleyhinə daldalanacağı və sadə daldalanacağı konstruksiyaları.
5. Tənəffüs üzvlərin mühafizə vasitələri.
6. Dəri səthinin mühafizə vasitələri.
7. Köçürmə tədbirləri və mahiyyəti.
8. Köçürmənin planlaşdırılması, təşkili və üsulları.
9. Mülki müdafiə dəstələrin fəaliyyəti.

10. Mülki müdafiə xidmət növləri və xidmət dəstələrin fəaliyyəti.

XV İmtahan mövzuları üzrə açıqlama (İmtahan sualları)

I-Blok

1. Mülki müdafiənin yaranma tarixi.
2. Mülki müdafiənin vəzifələri və məqsədi.
3. Mülki müdafiənin təşkil edilmə prinsipi və ona rəhbərlik
4. Fövqəladə halların miqyasına görə növləri
5. Sülh dövründə fəvqəladə hallar
6. Texnogen xarakterli fəvqəladə hallar.
7. Təbii xarakterli fəvqəladə hallar.
8. Sosial –siyasi və ekoloji xarakterli fəvqəladə hallar..

II-Blok

9. Kütləvi qırğın silahların növləri.
10. Nüvə silahının zədələyici amilləri və nüvə zədələnmə ocağı.
11. Kimyəvi silahın zədələyici təsiri və silahın ən vacib xüsusiyyətləri.
12. Zəhərləyici maddələri toksikoloji cədvəli.
13. Bakteroloji silah və onun zədələyici təsiri.
14. Bioloji zədələnmə ocağının nəticələrinin aradan qaldırılması. Observasiya və karantin.
15. Zəhərlənmənin nəticələrin aradan qaldırılması.
16. Əhəlinin sanitariya təmizlənməsi.

III-Blok

17. Mühafizənin əsas prinsipləri
18. Fəvqəladə hadisələr nəticələrin aradan qaldırmaqdan ötrü
İstinad olunan prinsiplər.
19. Fəvqəladə hadisə zamanı görülməli tədbirlər.
20. Qəza xilas etmə və digər təxirsəlinmə işləri.
21. Xilasetmə işləri zamanı görülməli işlər və görülməli işlər zamanı

təhlükəsizlik qaydaları.

22.Kollektiv mühafizə qurğuların təyinatı.

23.Sığınacaqların konstruksiyası.

24.Radiasiya əleyhinə daldalanacaqların konstruksiyası.

25.Sadə daldalanacaqları.

IV -Blok

26.Fərdi mühafizə vasitələrin növləri.

27.Tənəffüs üzvlərin mühafizə vasitələrin növləri.

28.Dəri səthinin mühafizə vasitələri.

29.Köçürmə tədbirləri və mahiyyəti

30.Köçürmənin planlaşdırılması və təşkili.

31.Köçürmə üsulları.

32.Mülki müdafiə qüvvələrin təyinatı.

33.Mülki müdafiə dəstələrinin fəaliyyət.

34.Hərbiləşməmiş dəstələrin fəaliyyəti.

35.Mülki müdafiənin xidmət növləri və xidmət dəstələrin fəaliyyəti.

V-Blok

36.İlk tibbi yardımın növləri.

37.Qanaxmalar zamanı ilk tibbi yardım.

38.Yara və yanıqlar zamanı ilk tibbi yardım.

49.Sınıq ,çıxma və əzilmə zamanı ilk tibbi yardım.

40.Fərdi tibbi mühafizə vasitələri.

41.İlk tibbi dəst (aptekçə).

Sillabus- Texnologiya və texniki elmlər “ kafedrasında təsdiq olunmuşdur. Müzakirə edilərək (“12 sentyabr 2025-ci il “01” sayılı iclas protokolu) təsdiq edilmişdir.

Fənn müəllimi:

b.m. Y.F.Gənciyev

Kafedra müdiri:

dos.R. F.Əliyev